Terra Alta

Els jaciments protohistòrics de Caseres i Vilalba, vinculats a usos rituals

ACN
VILALBA DELS ARCS

La disposició de part dels jaciments protohistòrics excavats a Caseres i Vilalba dels Arcs, a la Terra Alta, estan vinculats amb els astres i els cicles agrícoles. Els usos rituals de la Gessera de Caseres i del Turó del Calvari de Vilalba es divulgaran en un cicle d'activitats, entre febrer i juny, per part del grup de recerca de Protohistòria i Arqueologia de la URV. 'Sota el Mantell dels Estels' és com s'ha batejat el projecte. L'investigador Jordi Diloli destaca que es tracta de «dos jaciments absolutament excepcionals», amb «construccions pioneres» a l'època, també per la representació del poder de les aristocràcies guerreres i pel disseny «segons les proporcions matemàtiques de la raó àuria», un fet únic a la zona al segle VII ANE.

La Gessera es va excavar l'any 1914 per l'Institut d'Estudis Catalans sota la direcció de l'historiador i arqueòleg Pere Bosch i Gimpera. Les excavacions es van reprendre per la URV fa nou anys, el 2014. La Gessera va tenir dues fases d'ocupació entre els segles VII i V ANE. S'associa la seva construcció a l'aparició d'una classe dominant que controlava el territori durant l'etapa preibèrica. En els equinoccis de primavera i tardor s'il·lumina una de les antigues estances, fet que indica un coneixement dels cicles astronòmics.

D'altra banda, el jaciment del Calvari de Vilalba dels Arcs es va començar a excavar el 1999 per una troballa fortuïta mentre s'habilitava un espai per a representar la Passió. Era un «centre no civil vinculat a les activitats de culte i de poder». El seu eix arquitectònic està edificat segons els moviments de l'estel Artur, un dels més brillants de la volta celeste, i que està relacionat amb els cicles agraris i sobretot amb el conreu de la vinya. Aquest estel ha servit durant segles de guia horària a pastors i ramaders. En el solstici d'estiu s'il·luminen uns punts del jaciment, disposats estratègicament.

La primera activitat del cicle 'Sota el Mantell dels Estels' ha començat aquesta setmana amb una exposició al Centre d'Estudis de la Batalla de l'Ebre de Gandesa. S'hi conta «la singularitat» de la Gessera, un jaciment als afores de la població, sobre un tossal on es domina la vall del riu Algars. El cicle d'activitats inclou visites guiades, conferències, un concurs de fotografia i activitats per a tota la família, com unes ulleres de realitat virtual i realitat augmentada per poder fer la visita més immersiva. També s'han programat tastos de cervesa i vi, en els quals es recrearan elaboracions d'època ibèrica fruit de la recerca arqueològica i analítiques d'envasos de l'època.

Font: biblioteca.tortosa.cat